

An Bhruiséil, 22 Eanáir 2026
(OR. en)

5626/26

FREMP 21
JAI 90
AG 11
POLGEN 17
DISINFO 6
HYBRID 9
AUDIO 9
EDUC 18
JEUN 12
CULT 6
COMPET 78
SOC 32
COHOM 22
ANTIDISCRIM 5

NÓTA CLÚDAIGH

ó:	Ardrúnaí an Choimisiúin Eorpaigh, arna s(h)íniú ag Martine DEPREZ, Stiúrthóir
dáta a fuarthas:	22 Eanáir 2026
chuig:	Thérèse BLANCHET, Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2026) 12 final
Ábhar:	TEACHTAIREACHT ÓN gCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA hEORPA, CHUIG AN gCOMHAIRLE, CHUIG COISTE EACNAMAÍOCH AGUS SÓISIALTA NA hEORPA AGUS CHUIG COISTE NA RÉIGIÚN Aontas Comhionannais: Straitéis Frithchinfóchais 2026-2030

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo doiciméad COM(2026) 12 final.

Faoi iamh: COM(2026) 12 final



AN COIMISIÚN
EORPACH

Strasbourg, 20.1.2026
COM(2026) 12 final

**TEACHTAIREACHT ÓN gCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA hEORPA,
CHUIG AN gCOMHAIRLE, CHUIG COISTE EACNAMAÍOCH AGUS SÓISIALTA
NA hEORPA AGUS CHUIG COISTE NA RÉIGIÚN**

Aontas Comhionannais: Straitéis Frithchiníochais 2026-2030

RÉAMHRÁ

Seasann an tAontas Eorpach don aontacht, don daonlathas agus don urraim do chearta an duine. Tá éagsúlacht na ndaoine atá ina gcónaí san Aontas ar cheann de na láidreachtaí is mó a bhaineann leis an Aontas, mar a aithnítear sna conarthaí bunaidh. Is [Aontas Comhionannais](#) é an tAontas ‘atá fothaithe ar luachanna an mheasa ar dhínit an duine, ar an tsaoirse, ar an daonlathas, ar an gcomhionannas, ar an smacht reachta agus an mheasa ar chearta an duine, lena n-áirítear na cearta atá ag daoine ar de ghrúpaí mionlaigh iad’¹. Tugann bunús dhlíchoras an Aontais le tuiscint go bhfuil **timpeallacht ann atá saor ón gciníochas, áit ar féidir le gach duine a bheith rathúil agus cur le rathúnas a sochaithe**. Tráth a chaitear amhras ar na luachanna sin, seasann an tAontas lena mhuintir, lena gcearta agus lena saoirsí, agus níl aon ghlacadh san Aontas le ciníochas ná idirdhealú de chineál ar bith ar fhoras tionscnaimh chiníoch nó eitnigh.

In 2020, ghlac an Coimisiún [plean gníomhaíochta an Aontais maidir le frithchiníochas 2020-2025](#), rud a léiríonn céim nua uaillmhianach in iarracht an Aontais an ciníochas a chomhrac go cuimsitheach. Ba thionscnamh ceannródaíoch é an plean gníomhaíochta a chuidigh le gach duine san Aontas a chosaint ar chiníochas agus ar idirdhealú ciníoch. Sa phlean moladh go leor beart frithchiníochais atá le cur chun feidhme ar leibhéal an Aontais, ar an leibhéal náisiúnta, ar an leibhéal réigiúnach agus ar an leibhéal áitiúil, lena n-áirítear tionscnaimh reachtacha chun cosaint ar idirdhealú ciníoch² a neartú agus tacaíocht mhéadaithe d’eagraíochtaí frithchiníochais na sochaí sibhialta (ESSanna), tríd an gclár um [Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna \(SCCL\)](#).

Thairis sin, lean an Coimisiún de chreat láidir frithchiníochais a thógáil trí chomhpháirtíochtaí le contrapháirtithe a neartú, tríd an gcéad [Chomhordaitheoir de chuid an Choimisiúin a cheapadh maidir leis an gciníochas a chomhrac](#), agus trí idirphlé a bhunú le ESSanna agus le saineolaithe ó na Ballstáit. Mar thoradh ar an bplean gníomhaíochta, **ghlac 14 Bhallstát pleananna gníomhaíochta náisiúnta nó réigiúnacha neamhspleácha in aghaidh an chiníochais**. Mar a cuireadh i dtábhacht sa [Tuarascáil ar chur chun feidhme phlean gníomhaíochta an Aontais maidir le frithchiníochas](#), tá dul chun cinn mór déanta ó glacadh an plean, go háirithe maidir le haghaidh a thabhairt ar chiníochas struchtúrach, cur chuige trasnach a ghlacadh maidir le ceapadh beartas lena gcomhtháthaítear cineálacha difriúla idirdhealaithe, agus trí bhreithnithe frithchiníochais a thabhairt isteach i roinnt réimsí beartais, mar shampla i mbeartais oideachais, fostaíochta agus sláinte.

Chuidigh plean gníomhaíochta an Aontais maidir le frithchiníochas 2020-2025 leis an gciníochas a chur i gcróilár na ndíospóireachtaí poiblí maidir le hiolrachas, comhionannas agus neamh-idirdhealú agus cothaíodh feasacht níos fearr ar bhagairt an chiníochais ar luachanna an Aontais a chumhdaítear in Airteagal 2 den [Chonradh ar an Aontas Eorpach \(CAE\)](#). Mar sin féin, ós rud é go measann **beagnach beirt as gach triúr Eorpach fós go bhfuil idirdhealú ciníoch forleathan ina dtír san Aontas in 2023** (61 % bunaithe ar dhath an chraicinn, méadú 2 phointe céatadáin ó 2019, agus 65 % bunaithe ar bheith ina Romach, méadú 4 phointe céatadáin)³ is gá níos mó a dhéanamh.

Ag tógáil ar an méid a baineadh amach roimhe seo agus ag aithint na hoibre atá fós le déanamh, d’fhógair an tUachtarán Ursula von der Leyen **Straitéis Frithchiníochais ina treoirlínte polaitiúla 2024-2029**. Is léiriú é an tionscnamh seo ar **iarraidh Pharlaimint na**

¹ [An Conradh ar an Aontas Eorpach \(CAE\), Airteagal 2](#)

² Féach: [Tuarascáil Cur Chun Feidhme ar an bplean gníomhaíochta maidir le Frithchiníochas](#) chun tuilleadh sonraí a fháil

³ [Eorabharaiméadar](#) – Idirdhealú san Aontas Eorpach 2023

hEorpa leanúint d’obair an phlean gníomhaíochta maidir le frithchiníochas tar éis 2025 trí straitéis lánfheidhme de chuid an Aontais a fhorbairt⁴. **Ba dhíol sásaimh do na Ballstáit an fógra maidir le Straitéis Frithchiníochais** agus chuir siad in iúl go bhfuil siad tiomanta go láidir don chiníochas agus do gach cineál fuatha a chomhrac⁵.

Freagraíonn an straitéis sin thar aon ní eile do na riachtanais atá ann **seasamh le luachanna an Aontais, Aontas an Chomhionannais a neartú**, agus a chinntiú go leanfaidh sochaithe an Aontais de bheith oscailte, iolraíoch agus cuimsitheach. Ina theannta sin, **is leas slándála⁶ agus infheistíocht straitéiseach é an ciníochas a chomhrac chun borradh a chur faoi iomaíochas an Aontais**. De réir [staidéar a rinne ECFE](#) le déanaí, meastar go gcosnaíonn idirdhealú ciníoch nó eitneach suas le EUR 12.7 billiún ar an Aontas in OTI caillte gach bliain.

Dá bhrí sin, tá sé rithábachtach don fhás agus don chobhsaíocht leas a bhaint as acmhainneacht na ndaoine a ndéanann an ciníochas agus an t-idirdhealú ciníoch difear dóibh mar oibrithe, fiontraithe agus ceannairí. Chun geilleagair rathúla agus sochaithe comhtháite a bhaint amach go hiomlán, ní mór aghaidh a thabhairt go díreach ar dhúshlán leanúnach an chiníochais. Éilíonn an t-aistear i dtreo [fíor-Aontas an Chomhionannais](#) gníomhaíocht uailmhianach agus leanúnach chun cearta agus deiseanna comhionannais a chinntiú do chách. Tá an straitéis seo bunaithe ar an gcuspóir **ciníochas de gach cineál a chomhrac, lena n-áirítear ciníochas frith-Dhubh, frithghifógachas, frithsheimíteachas, ciníochas frith-Áiseach agus fuath frith-Mhoslamach**. Téann sí i ngleic leis an gciníochas i gcoitinne, le gníomhaíochtaí sonracha chun an t-idirdhealú a chomhrac.

I gcomhréir le straitéisí uile Aontas an Chomhionannais, tá an Straitéis Frithchiníochais bunaithe ar **chur chuige beartais trasnach chun aghaidh a thabhairt ar chastacht na neamhionannas a bhíonn roimh dhaoine aonair a mbíonn orthu aghaidh a thabhairt ar chineálacha iomadúla trasnacha idirdhealaithe⁷**. Tá sé ailínithe go dlúth le straitéisí comhionannais an Aontais atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo, chomh maith le tionscnaimh thábhachtacha eile ón gCoimisiún⁸.

Tá an straitéis sin bunaithe ar thorthaí próisis comhairliúcháin leathain⁹ agus áirítear inti bearta agus gníomhaíochtaí spriocdhírthe araon chun an frithchiníochas a phríomhshruthú i mbeartais uile an Aontais. Go háirithe, tacaíonn sí le hobair Chomhordaitheoirí an Choimisiúin maidir leis an gciníochas a chomhrac, maidir leis an bhfrithsheimíteachas a chomhrac agus saol na nGiúdach a chothú, maidir leis an bhfuath frith-Mhoslamach a chomhrac, chomh maith le hobair an Choimisiúin maidir le comhionannas, cuimsiú agus

⁴ Rún ó Pharlaimint na hEorpa an 10 Samhain 2022: Ceartas ciníoch, neamh-idirdhealú agus frithchiníochas san Aontas (2022)0389

⁵ Féach, mar shampla [Conclúidí ón gComhairle maidir leis an gciníochas agus an frithsheimíteachas a chomhrac](#), [Conclúid ón gComhairle Eorpach an 18 Nollaig 2025](#) malartuithe ag an [gComhairle Ceartais agus Gnóthaí Baile \(Ceartas\) - Consilium](#) agus ag an [gComhairle Fostaíochta, Beartais Shóisialta, Sláinte agus Gnóthaí Tomhaltóirí](#)

⁶ An Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, Airteagal 67(3): Déanfaidh an tAontas a dhícheall ardleibhéal slándála a áirithiú trí bhearta chun an choireacht, an ciníochas agus an tseineafóibe a chosc agus a chomhrac [...].

⁷ D’fhéadfadh sé go dtrasnódh idirdhealú atá bunaithe ar bhunadh ciníoch nó eitneach le hidirdhealú a bhaineann le saintréithe nó féiniúlachtaí eile, amhail gnéas, míchumas, aois, reiligiún nó creideamh, gnéaschlaonadh, féiniúlacht inscne, cúlra/stádas socheacnamaíoch, rud a d’fhágfadh go mbeadh na míbhuntáistí níos measa fós. Is minic a thrasnaíonn fuath in aghaidh na n-imirceach leis an gciníochas agus treisíonn sé é.

⁸ Lena n-áirítear maidir leis [na Romaigh](#), maidir leis an [bhfrithsheimíteachas a chomhrac agus saol na nGiúdach a chothú](#), maidir le [comhionannas inscne](#), maidir le [comhionannas LADTIA+](#), maidir le [cearta daoine faoi mhíchumas](#), maidir le [fuath frith-Mhoslamach a chomhrac](#), maidir le [fuath a chomhrac](#), maidir le [imeascadh agus cuimsiú](#), maidir le [cearta an linbh](#) agus maidir le [tithíocht inacmhainne, poist ardcháilíochta, frithbhochtaineacht, an tsochaí shibhialta](#).

⁹ Cloisimis uait: [Straitéis Frithchiníochais](#) Glao ar fhianaise agus Comhairliúchán poiblí. Chuathas i gcomhairle le daoine óga agus le sochaí shibhialta na hóige faoi chuimsiú próiseas Seiceála Óige an Choimisiúin.

rannpháirtíocht na Romach, maidir le cearta bunúsacha a chosaint agus maidir le cionta fuatha a chomhrac. Tá an straitéis ag teacht a thuilleadh le torthaí [an Phainéil Saoránach Eorpach maidir leis an bhFuath sa tSochaí a Chomhrac](#) ina ndearnadh moltaí arb é is aidhm dóibh fuath de gach cineál a chomhrac agus meas frithpháirteach a chothú.

CAIBIDIL I – DUL I nGLEIC LEIS AN gCINÍOCHAS STRUCHTÚRACH

An ciníochas struchtúrach a thuiscint chun dul i ngleic leis go héifeachtach

Sainmhíníonn [an Coimisiún Eorpach i gcoinne an Chiníochais agus na hÉadulaingthe \(ECRI\) de chuid Chomhairle na hEorpa](#) ciníochas mar ‘c[h]reideamh go dtugann foras amhail ‘cine’¹⁰, dath, teanga, reiligiún, náisiúntacht nó bunadh náisiúnta nó eitneach údar le drochmheas a bheith agat ar dhuine nó ar ghrúpa daoine, nó an nóisean go bhfuil duine nó grúpa daoine níos fearr ná a chéile. I gcás daoine a ndéanann ciníochas difear dóibh, is minic a bhíonn tionchar ag drochmheas den sórt sin agus iad ag cuardach tithíochta, ag lorg poist, ag an obair agus i gcás rochtain ar oideachas¹¹. D’fhéadfadh idirdhealú bunaithe ar thionscnamh ciníoch nó eitneach a bheith mar thoradh air.

Ciníochas a tharlaíonn ar feadh an tsaoil, carnann sé agus cruthaítear bacainní leis. Is minic a thugtar ‘ciníochas struchtúrach’ ar an gcineál leanúnach ciníochais sin. D’fhéadfadh a thionchar a bheith níos díobhálaí ná cásanna ar leith d’idirdhealú ciníoch, toisc go séantar rochtain ar chomhionannas deiseanna agus gur féidir leis leanúint ar aghaidh ó ghlúin go glúin¹². I staidéir ó Ghníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha (FRA) leagtar amach na bacainní agus a dtionchar ar shaol daoine a ndéanann ciníochas agus idirdhealú ciníoch difear dóibh¹³. Mar shampla, tá ionchas saoil na mban agus na bhfear Romach/de chuid an Lucht Siúil san Aontas 7.4 agus 8 mbliana níos giorra, faoi seach, ná ionchas saoil na mban agus na bhfear sa phobal i gcoitinne. Thairis sin, cé go bhfuil formhór na ndaoine de bhunadh Afracach san Aontas in obair ar íocaíocht (71 %), tá beagnach leath díobh (46 %) rócháilithe dá bpost. Chomh maith leis sin, tá trí oiread seans ann go mbeidh ar theaghlaigh Mhoslamacha san Aontas aghaidh a thabhairt ar ghéardhíth ábhartha (19 %) ná ar theaghlaigh sa phobal i gcoitinne (6 %). Is féidir leis an gciníochas a bheith ina thoisic mhór a chuireann leis na neamhionannais sin.

Tá aghaidh á tabhairt ag na Ballstáit air sin i gcomhthéacs a gcuid oibre ar an leibhéal náisiúnta in aghaidh an chiníochais. Sa chomhthéacs sin, **beartaíonn an Coimisiún forbairt sainmhínithe oibre ar chiníochas struchtúrach ag na Ballstáit a éascú, sa ghrúpa saineolaithe** maidir le cur chun feidhme náisiúnta phlean gníomhaíochta frithchiníochais an Aontais¹⁴.

I gcomhréir le [straitéis an Aontais maidir leis an bhfrithsheimíteachas a chomhrac agus saol na nGiúdach a chothú](#), tá an Coimisiún agus na Ballstáit uile tiomanta do **dhul i ngleic le gach cineál frithsheimíteachais** agus cáineann siad gach cineál go cothrom. Baineann an Coimisiún agus na Ballstáit uile úsáid as an sainmhíniú ar an bhfrithsheimíteachas ón gComhghuaillíocht Idirnáisiúnta um Chuimhneachán ar an Uileloscadh (CICU)¹⁵.

I gcomhréir le [Creat Straitéiseach an Aontais maidir le comhionannas, cuimsiú agus rannpháirtíocht na Romach](#) tá an Coimisiún agus na Ballstáit uile tiomanta do bheartais

¹⁰ Déantar tagairt do ‘bhunadh ciníoch agus eitneach’ i gcomhréir le téarmaíocht dhlíthiúil an Aontais agus téarmaíocht dhlíthiúil idirnáisiúnta. Cuireann an Coimisiún i dtábhacht, áfach, leis an gcomhthuiscint go bhfuil ‘cineacha’ bunaithe go hiomlán ar smaointe atá tógtha ar bhonn sóisialta agus diúltaíonn sé do choincheap na ‘gcineacha’ bitheolaíoch.

¹¹ [FRA 2023: A bheith mar dhuine dubh san Aontas Eorpach](#)

¹² [RCFE 2025: Faireachán agus Measúnú a dhéanamh ar Thionchar na bPleananna Gníomhaíochta Náisiúnta i gcoinne an Chiníochais](#)

¹³ [FRA 2025: Cearta na Romach agus an Lucht Siúil i 13 thír Eorpacha](#), [FRA 2023: A bheith mar dhuine dubh san Aontas Eorpach](#), [FRA 2024: A bheith i do Mhoslamach san Aontas Eorpach](#)

¹⁴ Ar a bhfuil saineolaithe ó na Ballstáit agus breathnóirí i.e. Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha, an Coimisiún Eorpach i gcoinne an Chiníochais i gComhairle na hEorpa, an Iorua. Is Foghrúpa é an grúpa saineolaithe sin faoin [nGrúpa Ardleibhéil um an bhfuathchoireacht agus an fhuathchaint a chomhrac](#) agus faoin [nGrúpa Ardleibhéil um neamh-idirdhealú, comhionannas agus éagsúlacht](#).

¹⁵ Is féidir teacht ar shainmhíniú CICU ar an bhfrithsheimíteachas ag <https://holocaustremembrance.com/resources/working-definition-antisemitism>.

éifeachtacha a chur chun feidhme chun na spriocanna a leagtar síos maidir leis an **bhfrithghiofógachas a chomhrac** a bhaint amach, agus maidir le feabhas a chur ar chuimsiú socheacnamaíoch agus ar rannpháirtíocht na Romach.

Chun aghaidh a thabhairt ar an **bhfuath frith-Mhoslamach** san Aontas, déanfaidh an Coimisiún staidéar cuimsitheach ar an gcaoi a léirítear é sin agus molfaidh sé gníomhaíochtaí chun dul i ngleic leis, chomh maith le hiarrachtaí na mBallstát agus na saineolaithe a éascú chun sainmhíniú oibre ar an bhfuath frith-Mhoslamach a fhorbairt chun comhthuiscint a fheabhsú agus feasacht a mhúscailt.

Cuimhneachán, oideachas agus múscailt feasachta

Tá ról lárnach ag an gcuimhneachán maidir leis an gciníochas struchtúrach a chomhrac, daoine a bhfuil tionchar ag an gciníochas orthu a chumhachtú, agus feasacht a mhúscailt maidir le heisiámh agus steiréitíopaí. **Tacaíonn institiúidí an Aontais le hurramú laethanta comórtha** a bhaineann leis an gciníochas agus le stair na ngrúpaí a mbíonn tionchar ag an gciníochas agus ag an idirdhealú ciníoch orthu¹⁶. Leanfaidh an Coimisiún de thacaíocht a thabhairt do thionscadail lena bhfiosraítear oidhreacht stair dhomhanda na hEorpa, lena n-áirítear oidhreacht an choilíneachais agus a thionchar ar shochaithe, mar shampla faoin gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna.

Tá an sclábhaíocht¹⁷, an cinédhióthú agus an tUileloscadh leabaithe i stair na hEorpa agus bíonn iarmhairtí móra acu ar shochaithe sa lá atá inniu ann, áit a bhfuil gá le hoideachas agus eolas stairiúil chun bunchúiseanna an chiníochais a thuiscint. Ag tógáil ar an obair lena dtugtar aghaidh ar an gciníochas agus ar an bhfrithsheimíteachas san oideachas, arna déanamh go comhpháirteach le UNESCO¹⁸, **seolfaidh an Coimisiún tionscadal comhpháirteach in 2026 le UNESCO chun oideachas frithchiníochais a neartú** atá ailínithe le tosaíochtaí [chreat straitéiseach an Limistéir Eorpaigh Oideachais](#), agus le [Straitéis Óige an Aontais Eorpaigh](#). Is é is aidhm don tionscadal oideachas frithchiníochais a chur chun cinn ar an leibhéal náisiúnta, trí ghné oideachais na bpleananna gníomhaíochta náisiúnta in aghaidh an chiníochais agus an fhrithsheimíteachais.

Tá ról na meán rithábhachtach chun léiriú na ndaoine a bhféadfadh tionchar a bheith ag an gciníochas orthu a mhúnlú. **Eagróidh an Coimisiún timthriall seimineár a bheidh tiomnaithe do chur i gcoinne an chiníochais sna meáin, lena n-áirítear na meáin shóisialta**, lena dtabharfar le chéile iriseoirí, ESSanna agus ionadaithe ó phobail a bhfuil tionchar ag an gciníochas orthu. Ina theannta sin, seolfaidh an Coimisiún **feachtas cumarsáide uile-Aontais maidir le hAontas an Chomhionannais** chun an pobal a spreagadh, chun an cuimsiú a chur chun cinn agus chun an t-idirdhealú a chomhrac.

Forbairt eolais agus ceapadh beartas atá bunaithe ar fhianaise

Tá ról rithábhachtach ag an taighde acadúil maidir leis an gciníochas a chomhrac tríd an mbonn fianaise is gá a chur ar fáil le haghaidh beartais éifeachtacha frithchiníochais. Is é is aidhm do [Chlár Oibre Beartais 2025-2027 an Limistéir Eorpaigh Taighde](#) córas taighde agus nuálaíochta na hEorpa a dhéanamh níos cuimsithí. Forbróidh an Coimisiún **treoirlínte**

¹⁶ E.g. [Lá Idirnáisiúnta um Idirdhealú Ciníoch a Dhíothú](#), [Lá Eorpach chun Deireadh a Chur le Trádáil Sclábhaíthe](#), [Lá Idirnáisiúnta Cuimhneacháin i gcuimhne ar Íospartaigh an Uileloisethe](#), [Lá Cuimhneacháin Eorpach ar Uileloscadh na Romach](#).

¹⁷ Dearbhú ó Chruinniú Mullaigh AE-Comhphobal Stáit Mhuir Chairib agus Mheiriceá Laidinigh 2023

¹⁸ [Aghaidh a thabhairt ar an bhfrithsheimíteachas tríd an oideachas](#)

maidir le cur chuige trasnach a chur chun feidhme sa bheartas taighde agus nuálaíochta chun a chinntiú go mbeidh an taighde íogair do riachtanais na ndaoine a ndéanann an ciníochas difear dóibh. Ina theannta sin, tá comhghuaillíochtaí na nOllscoileanna Eorpacha ag obair chun straitéisí agus tionscnaimh a fhorbairt chun éagsúlacht agus cuimsiú a chothú¹⁹.

Déanfaidh Airmheán Comhpháirteach Taighde an Choimisiúin staidéar ar ról na meán sóisialta maidir le dearchtaí daoine óga i leith na héagsúlachta eitní a fhoirmiú agus seolfaidh sé cleachtadh fadbhreathnaitheachta chun treochtaí a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo a thuiscint, lena n-áirítear an chaoi a bhféadfadh an ciníochas agus an t-idirdhealú ciníoch leanúint de thionchar a imirt ar an Aontas agus de fhrithbhearta éifeachtacha a fhorbairt.

Le cláir amhail [Fís Eorpach](#) leanfar de thacaíocht a thabhairt do thionscadail lena gcuirtear comhtháthú sóisialta, comhionannas agus cuimsiú chun cinn, agus go háirithe [Gníomhaíochtaí Marie Skłodowska-Curie](#) dá chuid a leanfaidh d'éagsúlacht agus de chuimsiú a spreagadh laistigh den phobal taighde. An tráth céanna, **molann an Coimisiún do na Ballstáit agus d'institiúidí ardoideachais oideachas agus taighde frithchiníochais a chomhtháthú san ardoideachas**, meonta cuimsitheacha a chothú agus na scileanna a thabhairt do ghairmithe amach anseo chun ciníochas agus idirdhealú a aithint agus aghaidh a thabhairt orthu ina réimsí faoi seach.

Feabhas a chur ar bhailiú sonraí comhionannais

Tá sonraí comhionannais iontaofa rithabhachtach chun aghaidh a thabhairt ar an gciníochas agus chun breithnithe frithchiníochais a chomhtháthú go héifeachtach i mbeartais an Aontais, i mbeartais náisiúnta, i mbeartais réigiúnacha agus i mbeartais áitiúla. Tá tascfhórsa Eurostat um staidreamh comhionannais agus neamh-idirdhealaithe ag forbairt treoirilnte ar leibhéal an Aontais chun feabhas a chur ar inchomparáideacht caighdeán staidrimh agus modhanna chun sonraí a bhailiú maidir le grúpaí atá i mbaol idirdhealaithe. Sa chomhthéacs sin, **moltar do na Ballstáit feabhas a chur ar bhailiú agus ar chomhordú sonraí comhionannais comhchuibhithe** trína n-oifigí staidrimh náisiúnta.

Cuidíonn an [foghrúpa maidir le Sonraí Comhionannais](#) de chuid [Ghrúpa Ardleibhéil an Aontais um Neamh-Idirdhealú](#) leis na Ballstáit feabhas a chur ar bhailiú agus ar úsáid sonraí comhionannais²⁰. Leanfaidh an Coimisiún de bheith ag obair le gníomhaireachtaí an Aontais, amhail FRA, an [Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú](#), agus an [Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne](#), chun cúnamh teicniúil a chur ar fáil maidir le bailiú sonraí comhionannais, lena n-áirítear maidir le hidirdhealú trasnach.

Ullmhóidh an Coimisiún moladh freisin chun feabhas a chur ar bhailiú, anailís agus úsáid sonraí comhionannais imdhealaithe, i gcomhréir le creataí dlíthiúla náisiúnta agus aon ualach riaracháin breise á chur san áireamh. Déanfaidh an Coimisiún tuilleadh forbartha ar uirlisí chun rianú agus faireachán a dhéanamh ar an dul chun cinn chun Aontas an Chomhionannais a bhaint amach agus straitéisí comhionannais a chur chun feidhme, lena n-áirítear trí shonraí maidir le hidirdhealú bunaithe ar thionscnamh ciníoch agus eitneach. Eagróidh an Coimisiún Cruinniú Comhcheime Eorpach Ardleibhéil maidir le Sonraí Comhionannais, ina dtabharfar le chéile príomhpháirtithe leasmhara chun bailiú agus úsáid sonraí comhionannais a chur chun cinn a thuilleadh, i gcomhréir le creataí dlíthiúla náisiúnta.

¹⁹ Tuarascáil maidir le Torthaí agus Acmhainneacht Chlaohlaitheach Thionscnamh na nOllscoileanna Eorpacha

²⁰ Féach [Nóta Treorach maidir le bailiú agus úsáid sonraí comhionannais bunaithe ar thionscnamh cine nó eitneach](#).

Déanfaidh FRA an ceathrú [suirbhé ar inimirceigh agus ar shliocht na n-inimirceach](#) chun sonraí cuimsitheacha a bhaint amach maidir le daoine atá i mbail idirdhealú ciníoch, chomh maith le suirbhé ar staid na Romach, ag tacú leis an obair ar an straitéis agus ar [Chreat Straitéiseach an Aontais maidir leis na Romaigh](#). Chun borradh a chur faoi bhailiú sonraí, **foilseoidh an Coimisiún Eorabharaiméadar nua in 2027 maidir le hidirdhealú.**

Déanfaidh an Coimisiún an méid seo a leanas:

- tionscadal comhpháirteach a chur chun feidhme le UNESCO chun oideachas frithchiníochais a neartú;
- staidéar cuimsitheach a dhéanamh ar léirithe an fhuatha fhrith-Mhoslamaigh;
- feachtas cumarsáide leathan Aontas an Chomhionannais a sheoladh, ina mbeidh daoine ar fud an Aontais rannpháirteach chun cuimsiú a chur chun cinn agus idirdhealú a chomhrac;
- treoirlínte a fhorbairt maidir le cur chuige trasnach a chur chun feidhme sa bheartas taighde agus nuálaíochta, agus é mar aidhm go mbeidh taighde íogair do riachtanais na ndaoine a ndéanann an ciníochas difear dóibh;
- moladh a ullmhú chun feabhas a chur ar bhailiú, anailís agus úsáid sonraí comhionannais imdhealaithe, i gcomhréir le creataí dlíthiúla náisiúnta;
- Eorabharaiméadar nua maidir leis an idirdhealú a fhoilsiú in 2027.

Moltar do na Ballstáit an méid seo a leanas a dhéanamh:

- tacú le lánpháirtiú an oideachais frithchiníochais agus an taighde frithchiníochais san ardoideachas;
- feabhas a chur ar bhailiú sonraí comhionannais comhchuibhithe trí oifigí staidrimh náisiúnta.

CAIBIDIL II – REACHTAÍOCHT FRITH-IDIRDHEALAITHE A FHORFHEIDHMIÚ AGUS DLÚS A CHUR LEIS AN gCOSAINT AR AN bhFUATH CINÍOCH

- *Deir níos mó ná leath de dhaoine san Aontas go bhfuil idirdhealú bunaithe ar a bheith ina Romach (65 %), ar dhath craicinn (61 %), agus ar thionscnamh eitneach (60 %)²¹ forleathan.*
- *Deir 96 % de Ghiúdaigh go raibh orthu aghaidh a thabhairt ar an bhfrithsheimíteachas le bliain anuas agus measann 80 % díobh go bhfuil sé ag dul in olcas le blianta beaga anuas²².*
- *Bíonn ar bheagnach leath de dhaoine de bhunadh Afracach san Aontas dul i ngleic leis an gciníochas ina saol laethúil²³.*

D'fhéadfadh idirdhealú bunaithe ar thionscnamh ciníoch nó eitneach a bheith mar thoradh ar chiníochas. Cumhdaítear cosaint ar idirdhealú ciníoch nó eitneach i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh agus i ndlí frith-idirdhealaithe an Aontais. Toirmisctear, leis an [Treoir maidir le Comhionannas Ciníoch](#), 'idirdhealú bunaithe ar bhunadh ciníoch nó eitneach', a tharlaíonn

²¹ Eorabharaiméadar 2023: Idirdhealú san Aontas Eorpach

²² FRA 2024: Taithí agus Dearthaí Daoine Giúdacha ar an bhFrithsheimíteachas

²³ FRA 2023: A bheith mar dhuine dubh san Aontas Eorpach

nuair a chaitear le daoine ar bhealach nach bhfuil chomh fabhrach céanna, bunaithe ar a mbunadh ciníoch nó eitneach nó nuair a chuirtear faoi mhíbhuntáiste ar leith iad i gcomparáid le daoine eile. Glacadh na [Treoracha maidir le Caighdeán do Chomhlachtaí Comhionannais](#) chun na rialacha frith-idirdhealaithe sin a fhorfheidhmiú ar bhealach níos fearr.

Maidir le cionta coiriúla, is príomhphíosa reachtaíochta é an [Cinneadh Réime maidir le cineálacha agus léirithe áirithe ciníochais agus seineafóibe a chomhrac](#) trí bhíthin an dlí choiriúil. Ní mór léirithe tromchúiseacha áirithe den chiníochas agus den tseineafóibe²⁴ a bheith ina gcion i dtíortha uile an Aontais agus a bheith inphionóis le pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha.

Ba cheart go mbeadh gach duine san Aontas in ann leas iomlán agus cothrom a bhaint as a gcearta. Mar sin féin, tarlaíonn teagmhais idirdhealaithe chiníoch agus ciaptha chiníoch agus foréigin chiníoch agus is minic nach dtuairiscítear iad²⁵. **Ní mór forfheidhmiú dlíthe ábhartha an Aontais agus na gcreataí dlíthiúla náisiúnta a neartú** chun é sin a chosc. Ní mór cosaint ar fhuath ciníoch a chinntiú freisin, lena n-áirítear ar líne, trí ghníomhaíochtaí comhordaithe na mbreithiúna, na bpóilíní agus na n-ionchúisitheoirí.

Forfheidhmiú reachtaíocht frith-idirdhealaithe an Aontais a neartú

Is tosaíocht de chuid an Choimisiúin é a chinntiú go gcuirfear creat dlíthiúil láidir frith-idirdhealaithe an Aontais i bhfeidhm go héifeachtach ionas go mbainfear comhionannas amach ar fud na mBallstát uile.

Léiríonn an fhianaise gur sásraí rithábachtacha iad smachtbhannaí éifeachtacha in aghaidh an idirdhealaithe²⁶ chun dul i ngleic le bacainní ar fhostaíocht, ar chosaint shóisialta, ar oideachas, agus ar sholáthar earraí agus seirbhísí, lena n-áirítear tithíocht. Ar an gcaoi sin, **déanfar anailís sa tuarascáil ón gCoimisiún in 2026 ar an Treoir maidir le Comhionannas Ciníoch ar chur i bhfeidhm sna Ballstáit** agus beidh sí mar bhonn maidir le breithniú a dhéanamh ar conas **a gcórais smachtbhannaí náisiúnta a neartú**.

Ós rud é go bhfuil an Intleacht Shaorga (IS) ina bonn eolais níos mó agus níos mó do na cinntí agus do na teoracha beartais, tá sé rithábachtach leas a bhaint as acmhainneacht na hintleachta saorga chomh maith leis na rioscaí a bhaineann le claontacht chiníoch a bhuanú a mhaolú. Sa tuarascáil ón gCoimisiún maidir le cur i bhfeidhm na Treorach maidir le Comhionannas Ciníoch, **déanfar anailís ar chur i bhfeidhm dlíthe frith-idirdhealaithe maidir le cásanna idirdhealaithe algartamaigh**.

Leis an [Gníomh um an Intleacht Shaorga](#), cuirtear toirmeasc ar chleachtais IS áirithe atá thar a bheith díobhálach agus atá ar neamhréir le luachanna an Aontais (e.g. córais IS ionramhálacha lena ndreasaítear fuath nó foréigean i gcoinne grúpaí faoi chosaint nó córais IS lena dtuigtear tionscnamh ciníoch ó shonraí bithmhéadracha). Cuirfidh an Coimisiún treoirlínte agus uirlisí tacaíochta eile ar fáil chun an Gníomh um an Intleacht Shaorga a chur chun feidhme go héifeachtach, treoirlínte agus uirlisí a bhaineann leis na toirmisc agus na ceanglais maidir le córais IS ardriosca. Leanfaidh an Coimisiún de mhalartuithe a éascú maidir le tionchar IS ar dhaoine atá i mbaol idirdhealú ciníoch, agus tacóidh sé leis na Ballstáit dlí an Aontais a fhorfheidhmiú agus a chur chun feidhme chun cinntí arna n-éascú ag IS a d'fhéadfadh a bheith idirdhealaitheach a chosc agus a cheartú.

²⁴ Mar shampla: gríosú poiblí chun foréigin nó fuatha atá dírithe ar ghrúpa daoine nó ar bhall de ghrúpa den sórt sin a shainítear ar bhonn cine, datha, oidhreacht, reiligiúin nó creidimh, nó ar bhonn bunadh náisiúnta nó eitneach.

²⁵ Tuarascálacha FRA: [Aghaidh a thabhairt ar an gCiníochas sa Phóilíneacht](#); [A bheith i do Mhoslamach san Aontas Eorpach](#); [Taithí agus Dearthaí Daoine Giúdacha ar an bhFrithsheimíteachas](#)

²⁶ [Staidéar ar smachtbhannaí i leith idirdhealú ar fhorais chiníocha-eitneacha-reiligiúnacha](#)

Bunaítear leis na [Treoracha maidir le Caighdeán do Chomhlachtaí Comhionannais](#) caighdeáin shoiléire agus cheangailteacha chun a neamhspleáchas agus a n-éifeachtacht a ráthú. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme chun táscairí a bhunú maidir le feidhmiú comhlachtaí comhionannais agus déanfaidh sé faireachán ar thrasuí éifeachtach an dá threoir sa reachtaíocht náisiúnta faoi mhí an Mheithimh 2026.

Aithnítear sa [Treoir maidir le foréigean in aghaidh na mban agus foréigean teaghlaigh a chomhrac](#) go bhféadfadh baol níos airde foréigin inscnebhunaithe a bheith ann d'íospartaigh an idirdhealaithe thrasnaigh, lena n-áirítear mná a bhfuil cúlra mionlaigh ciníoch nó eitneach acu. Agus é ag tacú leis na Ballstáit agus iad i mbun trasuí, **tabharfaidh an Coimisiún aird ar na dúshlán atá roimh íospartaigh a ndéantar idirdhealú trasnach orthu mar gheall ar a gcúlra ciníoch nó eitneach.**

Daoine a chosaint ar an bhfuathchoireacht agus ar an bhfuathchaint

Tá cosaint daoine ar an bhfuathchoireacht agus ar an bhfuathchaint i gcoirílár chlár oibre an Aontais maidir le frithchiníochas. Tá tús curtha ag an gCoimisiún le himeachtaí um shárú chun trasuí iomlán agus ceart an [Chinnidh Réime maidir leis an gciníochas agus an tseineafóibe a chomhrac a áirithiú](#)²⁷. Leanfaidh an Coimisiún d'fhaireachán a dhéanamh ar thrasuí agus de thacaíocht a thabhairt do mhalartú dea-chleachtas sa [Ghrúpa Ardleibhéil maidir leis an bhfuathchoireacht agus an fhuathchaint a chomhrac](#). Molann an Coimisiún do na Ballstáit feabhas a chur ar bhailiú sonraí maidir leis an bhfuathchoireacht, agus oiliúint a leathnú d'údarais bhreithiúnacha agus do phóilíní maidir le cionta fuatha, lena n-áirítear maidir le claontacht chiníoch.

Chun creat dlí choiriúil an Aontais i gcoinne cionta fuatha a neartú, mhol an Coimisiún [Cinneadh ón gComhairle lena gcuirtear an fhuathchaint agus an fhuathchoireacht leis an liosta de 'choireanna an Aontais'](#). Chuirfeadh an cinneadh sin ar chumas an Choimisiúin, sa dara céim, an creat dlíthiúil maidir le dul i ngleic leis an bhfuathchaint agus leis an bhfuathchoireacht a neartú. I bhfianaise na heaspa dul chun cinn, **tá tionscnamh reachtach á mheas ag an gCoimisiún bunaithe ar na réimsí coireachta atá ann cheana a chumhdaítear le [hAirteagal 83\(1\) CFAE](#) chun sainmhínte ar chionta fuatha ar líne a chomhchuihbhiú**. D'fhreagródh sé sin do mholtaí ón [bPainéal Saoránach maidir leis an bhfuath sa tsochaí a chomhrac](#).

Tá an Coimisiún ag cuidiú freisin le feabhas a chur ar fhreagairtí ar theagmhais fuathchoireachta agus fuathchainte, trí thacú leis na húdarais sna Ballstáit atá freagrach as spásanna poiblí a chosaint, lena n-áirítear ionaid adhartha, i gcomhréir le [straitéis slándála inmheánaí an Aontais Eorpaigh](#).

Léiríonn íospartaigh coireanna fuatha ciníocha easnaimh iontaoibhe, agus tá tacaíocht agus bearta cumhachtaithe ag teastáil chun dul i ngleic le tearcthuairisciú agus chun sásamh dlíthiúil a chinntiú. Tháinig Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle ar **chomhaontú polaitiúil maidir leis an togra le haghaidh athbhreithniú ar an Treoir maidir le Cearta Íospartach**²⁸. Neartóidh sé a thuilleadh cearta íospartach, lena n-áirítear dóibh siúd a bhfuil coireanna fuatha arb é an cine is cúis leo dírithe orthu, le tuairisciú coireachta níos éasca, measúnú níos fearr ar riachtanais íospartach, agus tacaíocht shíceolaíoch agus cosaint fhisiciúil fheabhsaithe. Ina theannta sin, glacfaidh an Coimisiún [Straitéis athbhreithnithe an Aontais maidir le Cearta Íospartach](#).

²⁷ [Cásanna maidir le sárú san Aontas Eorpach](#)

²⁸ [Cearta íospartach san Aontas Eorpach - an Coimisiún Eorpach](#), fáilte curtha ag an gCoimisiún roimh chomhaontú maidir le rialacha níos láidre de chuid an Aontais lena gcinntítear cearta íospartach

Is minic a bhíonn an baol fuatha ar líne ann do mhionlaigh chiníocha nó eitneacha chomh minic céanna. Leis an nGníomh um Sheirbhísí Digiteacha, (GSD) ceanglaítear ar sheirbhísí digiteacha dul i ngleic le hábhar neamhdhleathach agus cearta bunúsacha a chosaint trí shásraí láidre ‘fógra agus gníomhaíochta’, agus trí oibleagáidí críochnúla measúnaithe riosca agus maolaithe. Leanfaidh an Coimisiún d’fhaireachán agus d’fhorfheidhmiú a dhéanamh ar an nGníomh um Sheirbhísí Digiteacha agus, in éineacht leis an mBord um Sheirbhísí Digiteacha agus le páirtithe leasmhara ábhartha, leanfaidh sé d’fhaireachán agus de thacaíocht a thabhairt go tráthrialta do chur chun feidhme an [Chóid Iompair dheonaigh maidir le fuathchaint neamhdhleathach ar líne a chomhrac](#)+

Mar chuid den [Phlean Gníomhaíochta don Oideachas Digiteach](#), leis na [Treoirlínte nuashonraithe do mhúinteoirí agus d’oideoirí maidir le dul i ngleic leis an mbréagaisnéis agus maidir leis an litearthacht dhigiteach a chur chun cinn](#) cuirfear treoir phraiticiúil ar fáil maidir leis an mbealach is fearr chun caoinfhulaingt agus cuimsiú a chothú sa domhan ar líne. Leanfaidh an Coimisiún freisin d’athléimneacht na sochaí a chothú trí ghníomhaíochtaí tacaíochta litearthachta sna meáin agus trí oibriú le sínitheoirí an [Chóid Iompair maidir le Bréagaisnéis](#) chun feabhas a chur ar a chur chun feidhme agus chun leathadh na bréagaisnéise víreasá a laghdú, lena n-áirítear bréagaisnéis a bhaineann leis an gciníochas agus leis an bhfuath ar líne.

An tráth céanna, tá aghaidh á tabhairt ag an gCoimisiún ar an bhfuathchaint sa spórt, ag obair go dlúth le Comhairle na hEorpa agus ag cabhrú leis na Ballstáit tríd an modh oscailte leanúnach comhordúcháin maidir leis an gcomhrac i gcoinne na fuathchainte sa spórt faoi [Phlean Oibre an Aontais Eorpaigh don Spórt](#).

Claontacht chiníoch sa riarachán poiblí a chomhrac

Is é riarachán poiblí éifeachtach bunchloch an dea-rialachais, na muiníne poiblí agus an chomhtháthaithe shóisialta. Tá sé fíor-riachtanach cur i gcoinne na claontachta ciníocha i riaracháin phoiblí agus i gcórais cheartais chun aghaidh a thabhairt ar an gciníochas. Tacaíonn comhar idir údarais phoiblí agus pobail phoiblí le cothú muiníne agus múnlaíonn sé braistint na freagrachta comhchoitinne²⁹. **Molann an Coimisiún do na Ballstáit cláir oiliúna chuimsitheacha a chur ar fáil chun cabhrú le státseirbhísigh claontacht chiníoch a aithint agus dul i ngleic léi**, agus feasacht agus íogaireacht chultúrtha níos fearr á gcothú an tráth céanna. Leanfaidh sé de thacaíocht a chur ar fáil chun na críche sin d’údarais náisiúnta, lena n-áirítear faoin gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna.

Is príomhcholún den daonlathas agus den smacht reachta é forfheidhmiú cuntasach an dlí lena n-áirítear cosaint chomhionann agus cóir chothrom do chách. Mar sin féin, léirítear le torthaí thuarascáil FRA [Aghaidh a thabhairt ar an gCiníochas sa Phóilíneacht](#) go n-áirítear leis an gciníochas sa phóilíneacht cleachtais idirdhealaitheacha próifílithe, cumarsáid mhíchuí chiníoch agus úsáid iomarcach fornirt³⁰. Leag na páirtithe leasmhara a ndeachthas i gcomhairle leo maidir leis an straitéis sin béim ar an ngá atá le cláir oiliúna chuimsitheacha d’údarais forfheidhmithe dlí agus le trédhearcacht agus cuntasacht níos fearr laistigh de ghníomhaireachtaí forfheidhmithe dlí³¹. Chun tuilleadh treorach a chur ar fáil do na Ballstáit, tiomsóidh an Coimisiún coimre dea-chleachtas chun cleachtais idirdhealaitheacha próifílithe a chosc.

²⁹ Féach mar shampla: [An Lárionad Eorpach um Chosc ar Choireacht: Póilíneacht atá dírithe ar an bpobal san Aontas Eorpach](#)

³⁰ FRA — [Aghaidh a thabhairt ar an gciníochas sa phóilíneacht](#)

³¹ [Comhairliúchán Poiblí Oscailte](#): Straitéis Frithchiníochais

Déanfaidh an Coimisiún an méid seo a leanas:

- tacú le cur chun feidhme na Treorach maidir le Comhionannas Ciníoch, lena n-áirítear trí thuarascáil a fhoilsiú freisin ina ndíreofar ar í a fhorfheidhmiú agus a chur i bhfeidhm i gcásanna idirdhealaithe algartamaigh;
- tacú le cur chun feidhme an Ghnímh um an Intleacht Shaorga chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí a bhaineann le claontachtaí ciníocha agus idirdhealú;
- machnamh a dhéanamh ar thionscnamh reachtach chun sainmhínte ar chionta fuatha ar líne a chomhchuíbhíú;
- tacú le trasuí agus cur chun feidhme na Treorach athbhreithnithe maidir le Cearta Íospartach, lena neartaítear cearta íospartach lena n-áirítear iad siúd a ndírítear coireanna fuatha ciníocha orthu;
- coimre dea-chleachtas a thiomsú chun cleachtais próifílithe idirdhealaitheacha a chosc.

Moltar do na Ballstáit an méid seo a leanas a dhéanamh:

- reachtaíocht an Aontais maidir le cionta fuatha agus neamh-idirdhealú a fhorfheidhmiú ar bhealach níos fearr, lena n-áirítear trí na córais smachtbhannaí a neartú;
- dlús a chur leis na hiarrachtaí chun cionta fuatha ar líne a chomhrac, lena n-áirítear iad siúd atá spreagtha ag an gciníochas;
- cláir oiliúna chuimsitheacha a thabhairt isteach chun cabhrú le státseirbhísigh claontacht chiníoch a aithint agus dul i ngleic léi;
- cleachtais phóilíneachta chothroma atá bunaithe ar fhianaise a chinntiú, agus bearta cuntasachta mar thaca leo.

CAIBIDIL III – AN COMHIONANNAS AGUS AN COMHTHÁTHÚ SÓISIALTA A NEARTÚ

- *Luaigh níos mó ná triúr as gach deichniúr Eorpach dath craicinn (39 %) nó bunadh eitneach (34 %) an iarrthóra mar phríomhthois chun iarratasóirí ar phoist a chur faoi mhíbhuntáiste³².*
- *Cuirtear oideachas ar gach dara leanbh Romach/ar Duine den Lucht Siúil é (46 %) i scoil inar Romaigh/Daoine den Lucht Siúil iad na daltaí uile nó formhór na ndaltaí³³.*
- *Tá 40 % de Mhoslamaigh san Aontas ina gcónaí i dtithíocht phlódaíthe, ráta atá níos mó ná dhá oiread an ráta do dhaonra ginearálta an Aontais (17 %)³⁴.*

D'fhéadfadh sé go ndéanfaí idirdhealú ar dhaoine a bhfuil tionchar ag an gciníochas orthu i réimsí bunúsacha den saol, lena n-áirítear oideachas, fostaíocht, tithíocht, cúram sláinte agus cosaint shóisialta. Bíonn tionchar diúltach ag tionchar carnach an chiníochais sin ar rochtain ar chomhionannas deiseanna thar shaolré duine³⁵. Téann sé sin in aghaidh luachanna an Aontais mar a chumhdaítear iad sna Conarthaí agus i gColún Eorpach na gCeart Sóisialta, lena gcuirtear chun cinn sochaí chuimsitheach agus geilleagar sóisialta margaidh iomaíoch lena ndaingnítear poist, dálaí oibre cothroma agus cosaint shóisialta do chách.

³² Eorabharaiméadar 2023: Idirdhealú san Aontas Eorpach

³³ FRA 2025 — Cearta na Romach agus an Lucht Siúil i 13 thír Eorpacha

³⁴ FRA – A bheith i do Mhoslamach san Aontas Eorpach

³⁵ OECD 2025: Faireachán agus Measúnú a dhéanamh ar Thionchar na bPleananna Gníomhaíochta Náisiúnta i gcoinne an Chiníochais

An t-oideachas cuimsitheach agus cultúr mar chatalaíoch don chomhionannas sóisialta agus don iomaíochas

Is é is aidhm [d'Aontas na Scileanna](#) tacú le córais oideachais agus oiliúna chun comhdheiseanna a chur ar fáil do chách, gan beann ar a gcúlra. Infheistíocht i ndaonra dea-oilte, agus i lucht saothair, is infheistíocht í in iomaíochas, fás eacnamaíoch agus cuimsitheach, comhtháthú sóisialta agus críochach an Aontais.

Tá ról lárnach ag an oideachas maidir leis an tsoghluaisteacht shóisialta a chothú agus is féidir leis a bheith ina chothromóir cumhachtach deiseanna. Tosaíonn an bonn le bunscoileanna a shealbhú — litearthacht, matamaitic, eolaíochtaí, scoileanna digiteacha agus oideachas saoránachta. Tá sé ríthábhachtach oideachas saoránachta a thabhairt isteach ó aois óg chun meon oscailte foghlaimoirí óga a mhúnlú chun éagsúlacht a thuiscint agus meas frithpháirteach a fhorbairt, i gcomhréir le bunluachanna na hEorpa. Tá an ealaín, an cultúr agus an spórt tábhachtach freisin chun an tsochaí a shlógadh in aghaidh an chiníochais agus chun meas, cuimsiú agus comhionannas a chur chun cinn.

Is féidir le deighilt agus bacainní maidir le rochtain a fháil ar oideachas ar ardchaighdeán a bheith roimh mhic léinn a bhaineann le mionlaigh chiníocha nó eitneacha, agus bíonn tionchar diúltach aige ar a rath oideachais agus ar a n-aistriú isteach sa mhargadh saothair³⁶. Sin é an fáth a bhfuil an cothromas agus an cuimsiú i gcoilár [chreat straitéiseach an Limistéir Eorpaigh Oideachais](#), chun timpeallachtaí oideachais cuimsitheacha a chur chun cinn lena mbaintear leas as an éagsúlacht chun leas a bhaint as tallann na hEorpa agus chun margaí saothair a neartú. Leis an **gclár oibre Eorpach do mhúinteoirí agus d'oiliúnóirí** tabharfar aghaidh ar oiliúint múinteoirí agus ar fhorbairt ghairmiúil maidir leis an éagsúlacht agus leis an gcuimsiú, chomh maith leis an éagsúlacht a chur chun cinn i ngairm na múinteoireachta féin.

Leanfaidh an Coimisiún de thacaíocht a thabhairt d'athchóirithe cuimsitheacha oideachais na mBallstát agus de chothromas agus cuimsiú a chur chun cinn. Le clár amhail [Erasmus+](#), [Ciste Sóisialta na hEorpa Plus \(CSE+\)](#) agus [Fís Eorpach](#) neartaítear na hiarrachtaí sin trí rochtain chomhionann ar oideachas ardcháilíochta agus cuimsitheach a chur chun cinn, **oiliúint múinteoirí, comhar scoile, tionscadail soghluaisteachta foghlama, agus taighde atá dírithe ar oideachas cuimsitheach a mhaoiniú.**

An ciníochas a chomhrac trí bheartais chuimsitheacha fostaíochta, tithíochta agus sláinte

I réimse na fostaíochta, cuireann ciníochas agus idirdhealú ciníoch bac ar chomhionannas. Is minic a bhíonn bacainní roimh iarratasóirí a bhfuil ainmneacha acu a mheastar a bheith ina n-ainmneacha eachtracha maidir le rochtain a fháil ar an margadh saothair³⁷, rud a fhágann go mbíonn leibhéil níos ísle slándála eacnamaíche ann. Is é is aidhm don [Phlean Gníomhaíochta um Imeascadh agus Cuimsiú](#) tacú le himircigh agus saoránaigh den Aontas a mbaineann cúlra imirceach leo a lánpháirtiú ar bhealach inbhuanaithe sa mhargadh saothair, na Ballstáit a spreagadh chun feasacht a mhúscailt maidir le hidirdhealú san earcaíocht agus san ionad oibre, agus bearta frith-idirdhealaithe a threisiú. Is luamhán beartais tábhachtach é lánpháirtiú méadaithe i margadh an tsaothair freisin chun aghaidh a thabhairt ar ghanntanais i

³⁶ Páipéar eisiúna nua: [Dul i ngleic le claontacht agus idirdhealú san oideachas agus san oiliúint agus tríd an oideachas agus tríd an oiliúint | Limistéir Eorpach Oideachais](#)

³⁷ Susanne Veit, et.al. Os do chomhair amach: turgnamh comparáideach allamuigh ar idirdhealú ciníoch san Eoraip. Athbhreithniú Socheacnamaíoch

margadh an tsaothair agus ar riachtanais scileanna chun borradh a chur faoi iomaíochas an Aontais.

Tá an Coimisiún tiomanta don éagsúlacht a chur chun cinn san fhostaíocht agus d'ionaid oibre níos cuimsithí a chothú, agus **leanfaidh sé de bheith ag obair go dlúth le hArdán an Aontais Eorpaigh le haghaidh Cairteacha um an Éagsúlacht** chun dea-chleachtais a chomhroinnt maidir le tionscnaimh éagsúlachta agus chuimsithe, lena n-áirítear maidir le héagsúlacht eitneach. **Éascóidh an tArdán idirphlé freisin agus cuirfidh sé treoir ar fáil, mar shampla, maidir le cleachtais chuimsitheacha earcaíochta.**

Tá rochtain ar thithíocht inacmhainne chuibhiúil rithábachtach d'fholláine an duine aonair agus an teaghlach agus don chomhtháthú sóisialta. Is minic a bhíonn idirdhealú agus bacainní sa mhargadh tithíochta roimh dhaoine ar de mhionlaigh chiníocha nó eitneacha iad, lena n-áirítear coinníollacha éagothroma do thionóntaí nó do cheannaitheoirí, bacainní maidir le rochtain ar iasachtaí. Bíonn siad thíos go díreireach le plódú, drochdhálaí maireachtála, easpa dídine agus deighilt³⁸. Is féidir leis na dúshlán sin a bheith níos mó i gceantair thuaithe agus iargúlta, le roghanna teoranta tithíochta³⁹ agus seirbhísí poiblí teoranta.

Chun tuiscint níos fearr a fháil ar an gcaoi a gcruthaíonn idirdhealú bacainní ar thithíocht inacmhainne, **foilseoidh an Coimisiún staidéar ar idirdhealú i réimse na tithíochta**, lena n-áirítear anailís ar chleachtais náisiúnta agus áitiúla atá ann cheana. Mar tháirge insoláthartha den [Phlean Eorpach um Thithíocht Inacmhainne](#) agus i gcomhthéacs na Straitéise Frithbhochtaineachta atá ar na bacáin, cuirfidh an Coimisiún **moladh ón gComhairle ar aghaidh maidir le heisiamh tithíochta a chomhrac** chun tacú le daoine leochaileacha i staideanna tithíochta neamhchinnte agus chun an easpa dídine a chosc agus aghaidh a thabhairt uirthi.

Is é is aidhm don [Chlár Oibre Uirbeach don Aontas Eorpach](#), tionscnamh idir-rialtasach lena dtugtar le chéile gníomhaithe ó gach leibhéal rialachais, agus do [Chlár Oibre an Aontais Eorpaigh le haghaidh na gCathracha](#), comharsanachtaí cuimsitheacha agus éagsúla a chur chun cinn, agus éagothromaíochtaí sóisialta agus críochacha a laghdú. Ina theannta sin, is féidir ról lárnach a bheith ag cistiú ó [Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa](#) agus CSE+ maidir le feabhas a chur ar rochtain ar thithíocht ardcháilíochta agus ar sheirbhísí bunúsacha do ghrúpaí atá i mbaol idirdhealaithe agus maidir le bearta dídheighilte a fhorbairt⁴⁰.

Príomhdhúshlán eile sa chomhrac i gcoinne an chiníochais is ea éagothromaíochtaí cúraim sláinte. Is minic a thuairiscíonn daoine a ndéanann ciníochas difear dóibh torthaí sláinte níos measa agus easpa rochtana ar chúram ardcháilíochta. Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar ghné na hinscne, ós rud é gur measa na torthaí a bhíonn ag mná imirceacha maidir le diaibéiteas, meabhairshláinte, sláinte ghnéis agus atáirgthe, agus tuairiscítear go mbíonn orthu aghaidh a thabhairt ar idirdhealú níos mó ag gairmithe cúraim sláinte ná imircigh ar fir iad⁴¹.

³⁸ OECD 2025: Faireachán agus Measúnú a dhéanamh ar Thionchar na bPleananna Gníomhaíochta Náisiúnta i gcoinne an Chiníochais

³⁹ Tuarascáil maidir le buaicphointí | Seimineár Gréasáin Dea-Chleachtais: 'Tithíocht Thuaithe' | Ardán Comhphobail maidir le Comhshocrú um an Tuath

⁴⁰ Sraith straitéisí 'Tithíocht' shóisialta agus ar aghaidh

⁴¹ Comhionannas inscne agus sláinte san Aontas Eorpach: <https://www.saage-network.eu/sites/default/files/media/publication/DS0320880ENN-en.pdf>

Molann an Coimisiún do na Ballstáit dul i ngleic le hidirdhealú ciníoch sa tsláinte⁴² agus beartais sláinte chothroma a mhúnlú, trí dhul i dteagmháil le pobail chun seirbhísí cúraim sláinte a chomhdhearadh. Cuireadh [pacáiste tacaíochta de chuid an Aontais i láthair in 2024 chun dul i ngleic le stiogma](#) agus faoin [gclár EU4Health](#) leanfaidh an Coimisiún de thacaíocht a thabhairt do na Ballstáit beartais sláinte a chur chun feidhme lena dtugtar aghaidh ar chlaontacht chiníoch, lena n-áirítear trí fheabhas a chur ar bhailiú sonraí comhionannais, i gcomhréir le creataí dlíthiúla náisiúnta.

An frithchiníochas a leabú sa chosaint shóisialta agus gníomhaíochtaí áitiúla a chúiteamh

Ní mór do chórais cosanta sóisialta tacaíocht éifeachtach a chur ar fáil do gach duine aonair. Tá sé chomh tábhachtach céanna i réimsí ina bhféadfadh bacainní breise a bheith roimh dhaoine a bhfuil cúlra mionlaigh ciníoch nó eitneach acu maidir le rochtain a fháil ar sheirbhísí sóisialta agus ar dheiseanna sóisialta mar gheall ar iargúlacht, easpa bonneagair nó níos lú soláthraithe seirbhíse⁴³.

Chun cur chuige cuimsitheach i leith na cosanta sóisialta a chur chun cinn, molann an Coimisiún do na Ballstáit staid na mionlach ciníoch nó eitneach a chur san áireamh agus beartais lena dtugtar aghaidh ar an eisiaimh sóisialta á gceapadh agus á gcur chun feidhme acu. Thairis sin, [leis an gcéad Straitéis de chuid an Aontais i gcoinne na Bochtaineachta](#) féachfar le haghaidh a thabhairt ar bhunchúiseanna na bochtaineachta agus an eisiaimh agus le seirbhísí tacaíochta a neartú, gan beann ar shuíomh geografach.

Thairis sin, molann an Coimisiún do na Ballstáit an [Moladh ón gComhairle maidir leis an Ráthaíocht Eorpach do Leanaí](#), a chur i gcrích, agus míbhuntáistí sonracha a bhíonn ag leanaí a mbaineann cúlra imirceach nó bunadh eitneach mionlaigh leo á gcur san áireamh, i gcás inarb iomchuí, agus an [Moladh ón gComhairle maidir le hIoncam Íosta Leordhóthanach a chur i gcrích](#).

Leanfaidh an Coimisiún de thionscnaimh éagsúlachta agus chuimsithe a chur chun cinn, amhail an [Gradam do Phríomhchathracha Ionchuimsithe agus Éagsúlachta na hEorpa](#), rud a thugann infheictheacht do dhea-chleachtais na n-údarás áitiúil le haghaidh timpeallachtaí éagsúla agus cuimsitheacha. Chun cathracha an Aontais a spreagadh a thuilleadh chun an ciníochas a chomhrac, **ainmneoidh an Coimisiún catagóir chun beartais frithchiníochais a chur chun cinn**. Leis sin comhlánófar [Mí Éagsúlachta an Aontais](#), a cheiliúrtar gach Bealtaine chun feachtas a mhúscailt maidir leis na tairbhí a bhaineann le timpeallachtaí agus ionaid oibre chuimsitheacha, agus spreagfaidh sé gach cineál eagraíochta chun gníomhaíocht choincréiteach a dhéanamh chun éagsúlacht a chothú.

Déanfaidh an Coimisiún an méid seo a leanas:

- Clár oibre do mhúinteoirí agus d'oiliúnóirí na hEorpa a chur i láthair, tacú le comhar scoile agus le tionscadail soghluaisteacha foghlama, chomh maith le taighde atá dírithe ar oideachas cuimsitheach;
- tacú le bearta na mBallstát maidir le fostaíocht, oideachas, cultúr agus spórt cuimsitheach;
- staidéar a dhéanamh ar staid tithíochta grúpaí atá i mbaol idirdhealaithe agus moladh ón gComhairle a chur ar aghaidh maidir le heisiaimh tithíochta a chomhrac;

⁴² EDS: Dul i ngleic leis an gciníochas struchtúrach agus leis an idirdhealú bunaithe ar eitneacht sa tsláinte

⁴³ Teachtaireacht ón gCoimisiún Eorpach Fis fhadtéarmach le haghaidh cheantair thuaithe an Aontais

- tacú leis na Ballstáit beartais sláinte a chur chun feidhme lena gcuirtear deireadh le claontacht chiníoch, lena n-áirítear trí shonraí comhionannais sláinte a bhailiú ar bhealach níos fearr, i gcomhréir le creataí dlíthiúla náisiúnta.

Moltar do na Ballstáit an méid seo a leanas a dhéanamh:

- tionscnaimh bheartais a chur chun cinn lena bhfeabhsaítear rochtain ar oideachas agus ar oiliúint agus ar dheiseanna fostaíochta do dhaoine imeallaithe;
- an ciníochas a mheas mar thoisic ghinearálta maidir le staid sláinte fhoriomlán duine agus beartais cúraim sláinte a mhúnlú dá réir sin;
- staid na mionlach ciníoch nó eitneach a chur san áireamh agus beartais á gceapadh agus á gcur chun feidhme chun aghaidh a thabhairt ar an eisiamh sóisialta.

CAIBIDIL IV – PRÍOMH-CHOMHPHÁIRTÍOCHTAÍ A CHOTHÚ

Chun Aontas fíorchuimsitheach cothrom a bhaint amach, tá gá le cur chuige uile-shochaí agus rannpháirtíocht agus comhar gníomhach na bpáirtithe leasmhara uile: Na Ballstáit, institiúidí agus gníomhaireachtaí an Aontais, ESSanna, comhpháirtithe idirnáisiúnta, údarais réigiúnacha agus áitiúla, an earnáil phríobháideach, agus pobail a ndéanann an ciníochas difear dóibh. Déanfaidh an Coimisiún a chomhar le páirtithe leasmhara a chomhdhlúthú agus áiritheoidh sé go n-áireofar guthanna éagsúla sa phróiseas ceaptha beartas.

An comhrac i gcoinne an chiníochais a chomhordú ar leibhéal an Aontais

Leanfaidh [Comhordaitheoir an Choimisiúin Eorpaigh maidir leis an gciníochas a chomhrac](#) de ról lárnach a bheith aige san obair chun gach cineál ciníochais a chomhrac, idirphlé struchtúrtha a éascú le pobail a bhfuil tionchar ag an gciníochas orthu, agus ar an gcaoi sin dlisteanacht dhaonlathach a fheabhsú agus cearta bunúsacha a chosaint. Oibreoidh an Comhordaitheoir go dlúth leis an gComhordaitheoir maidir leis an bhfuath frith-Mhoslamach a chomhrac, leis an gComhordaitheoir maidir leis an bhfrithsheimíteachas a chomhrac agus saol na nGiúdach a chothú, leis an gComhordaitheoir um chearta íospartach, chomh maith le Comhordaitheoir Eorpach na hÓige.

Chun aghaidh a thabhairt go héifeachtach ar an gciníochas, tá gá le rannpháirtíocht fhóinteach ESSanna a dhéanann ionadaíocht orthu siúd is mó a ndéantar difear dóibh. **Déanfaidh an Coimisiún [Fóram Frithchiníochais na Sochaí Sibhialta](#)** a athnuachan trí ghlaos ar léirithe spéise agus forbróidh sé clár oibre bliantúil chun gníomhaíochtaí an Fhórais a threorú. Deis a bheidh ann ballraíocht an Fhórais a éagsúlú, agus peirspictíochtaí agus saineolas nua ó eagraíochtaí náisiúnta agus áitiúla á gcur san áireamh.

Chomh maith leis an idirphlé beartais leanúnach maidir leis an bhfrithchiníochas le ESSanna, aithníonn an Coimisiún an ról ríthábhachtach atá ag ESSanna agus an gá atá leis an spás sibhialta a neartú, mar a léiríodh i [Straitéis an Aontais Eorpaigh don tSochaí Shibhialta, i gcomhthéacs ina mbíonn](#) ar ESSanna atá ag comhrac in aghaidh an chiníochais aghaidh a thabhairt níos mó agus níos mó ar fheachtais bhréagaisnéise agus ina mbíonn brú rialta orthu. Mar a fógraíodh inti, **bunóidh an Coimisiún Ardán níos leithne don tSochaí Shibhialta, lena gcuirfear creat rialta struchtúrtha ar fáil le haghaidh idirphlé maidir le luachanna an Aontais a chosaint agus a chur chun cinn.** Cuirfidh sé sin feabhas ar athléimneacht ESSanna, lena n-áirítear eagraíochtaí atá tiomanta don chiníochas a chomhrac.

Chun a chinntiú go gcuirfidh beartais uile an Aontais leis an gcomhrac i gcoinne an chiníochais, leanfaidh an Coimisiún den chiníochas a mheas mar chuid dá chuid oibre maidir

le príomhshruthú comhionannais. Tá na hiarrachtaí sin faoi stiúir an Choimisinéara um Chomhionannas agus faigheann siad tacaíocht ó phointí teagmhála comhionannais in oifigí comh-aireachta agus ó **Thascfhórsa um Chomhionannas**, a thugann le chéile comhordaitheoirí comhionannais ó gach Ard-Stiúrthóireacht.

An frithchiníochas a chur chun cinn ar an leibhéal domhanda

Tá beartais frithchiníochais an Aontais leabaithe go domhain sa chreat idirnáisiúnta um chearta an duine. Leanfaidh an tAontas de bheith ag tacú le daingniú uilíoch an [Choinbhinsiúin Idirnáisiúnta maidir le Gach Cineál Idirdhealaithe Chiníoch a Dhíothú](#) a bhfuil Ballstáit uile an Aontais ina bpáirtithe ann, agus tacóidh sé le [Dearbhú agus Clár Gníomhaíochta Durban](#), creat domhanda na Náisiún Aontaithe chun ciníochas a chomhrac. Treisíonn an [Chúirt Eorpach um Chearta an Duine \(CECD\)](#) agus [an Coimisiún Eorpach i gcoinne an Chiníochais agus na hÉadulaingthe \(ECRI\) de chuid Chomhairle na hEorpa](#) na gealltanais sin, a sholáthraíonn moltaí tábhachtacha beartais agus tuairisciú tírshonrach. Leanann an tAontas de ról ceannaireachta domhanda a ghlacadh trí thacú le tionscnaimh idirnáisiúnta⁴⁴ trí úsáid a bhaint as na huirlisí uile atá ar fáil dó faoin gComhbheartas Eachtrach agus Slándála.

Tá sé beartaithe go mbunófar le cruinniú comhchéime idirnáisiúnta chun an comhar leis na Náisiún Aontaithe, le Comhairle na hEorpa agus le comhlachtaí iltaobhacha eile a dhoimhniú. Ba cheart go n-áireofaí leis sin plé rialta ar chur chun feidhme mholtaí ICERD agus ECRI agus comhar níos dlúithe le [Rapóirtéir Speisialta na Náisiún Aontaithe maidir le cineálacha nua-aimseartha ciníochais](#).

Leanfaidh an tAontas dá thaidhleoireacht agus dá uirlisí maidir le cearta an duine a úsáid ar an leibhéal déthaobhach agus ar an leibhéal iltaobhach chun a bheartais frithchiníochais agus frith-idirdhealaithe a chur chun cinn, lena n-áirítear le comhpháirtithe straitéiseacha faoi chuimsiú idirphlé maidir le cearta an duine, cruinnithe aireachta agus cruinnithe mullaigh. Tríd an [gComhshocrú don Mheánmhuir](#), cuirfidh an tAontas feabhas ar an gcomhar oideachais, cultúir agus spóirt le tíortha comhpháirtíochta, rud a chothóidh comhthuiscint agus cuimsiú. Ar an leibhéal déthaobhach, leanfaidh an tAontas dá [Threoirlínte maidir leis an Neamh-Idirdhealú sa Ghníomhaíocht Sheachtrach](#) agus treoirlínte eile maidir le cearta an duine a chur chun feidhme.

Beidh dlúthobair ann freisin le hIonadaíochtaí an Choimisiúin sna Ballstáit agus le Toscaireachtaí an Aontais i dtríú tíortha chun an frithchiníochas a chur chun cinn ar fud an domhain.

Tá an tAontas tiomanta i gcónaí tacú le cosantóirí chearta an duine agus le ESSanna, go háirithe i [bPlean Gníomhaíochta an Aontais maidir le Cearta an Duine agus leis an Daonlathas](#), go háirithe maidir leis na daoine a chosnaíonn cearta na bpobal dúchasach, na mionlach agus na ngrúpaí imeallaithe a bhfuil idirdhealú ciníoch nó eitneach rompu. Thairis sin, leanfaidh an tAontas de bheith rannpháirteach san anailís ar ghníomhaíochtaí Ionramháil agus Cur Isteach Eachtrach ar Fhaisnéis lena ndéantar teachtaireachtaí ciníocha agus fuatha a scaipeadh, agus i gcur in aghaidh na ngníomhaíochtaí sin.

Ina mhisin breathnóireachta toghchán, leanfaidh an tAontas d'fhaireachán a dhéanamh ar a mhéid atá an ceart agus an deis ag mionlaigh chiníocha nó eitneacha amhail pobail

⁴⁴ amhail [Deacáid Idirnáisiúnta na Náisiún Aontaithe um Dhaoine de bhunús na hAfraice](#), [Comhaontas Domhanda UNESCO i gcoinne an Chiníochais agus an Idirdhealaithe](#)

mhionlaigh náisiúnta agus pobail dhúchasacha páirt a ghlacadh i ngnóthaí poiblí agus i dtoghcháin ar bhonn comhionann⁴⁵.

Maidir le tíortha is iarrthóirí agus tíortha a d'fhéadfadh a bheith ina n-iarrthóirí ar aontachas leis an Aontas, leanfaidh an tAontas dá n-ailíniú forásach le reachtaíocht an Aontais a chur chun cinn maidir leis an gciníochas agus an t-idirdhealú ciníoch a chosc agus a chomhrac. Le [pacáiste bliantúil an Choimisiúin um méadú](#) leanfar d'fhaireachán a dhéanamh ar staid chearta an duine agus ar chur chun feidhme an neamh-idirdhealaithe agus ar bhearta lena ndéantar ciníochas, seineafóibe, fuathchoireacht agus fuathchaint a chomhrac.

Eagróidh an Comhordaitheoir um an bhfuath frith-Mhoslamach a chomhrac Grúpa Comhordaithe, ina dtabharfar le chéile na Ballstáit, institiúidí an Aontais, eagraíochtaí idirnáisiúnta, tíortha comhpháirtíochta agus ESSanna⁴⁶ chun plé a dhéanamh ar an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an bhfuath frith-Mhoslamach.

Dul i ngleic leis an gciníochas ar an leibhéal náisiúnta

Ní mór aghaidh a thabhairt, thar aon ní eile, ar na hiarrachtaí chun dul i ngleic leis an gciníochas ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil. Tacóidh an Coimisiún leis na Ballstáit trí **cheardlanna foghlama frithpháirtí atá ceaptha chun beartais náisiúnta a chomhordú leis an straitéis seo**. Déanfaidh an Coimisiún sainordú an ghrúpa maidir le cur chun feidhme náisiúnta **Phlean Gníomhaíochta an Aontais maidir le Frithchiníochas a thabhairt cothrom le dáta agus a neartú**⁴⁷, agus spreagfaidh sé na Ballstáit uile páirt ghníomhach a ghlacadh ann agus iarrfaidh sé ar thíortha is iarrthóirí ar aontachas leis an Aontas páirt a ghlacadh ann. Tríd an ngrúpa saineolaithe, éascóidh an Coimisiún malartuithe maidir le dea-chleachtais agus óstálfaidh sé plé saineolaithe⁴⁸.

Molann an Coimisiún do na Ballstáit uile pleananna gníomhaíochta náisiúnta in aghaidh an chiníochais a fhorbairt agus tacóidh sé leo pleananna gníomhaíochta den sórt sin a fhorbairt agus a chur chun feidhme tríd an gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna. **Molann an Coimisiún freisin pleananna gníomhaíochta áitiúla maidir le frithchiníochas a fhorbairt i réigiúin, i gcathracha, i scoileanna agus in ionaid phobail**⁴⁹. Tá comhordaitheoirí náisiúnta ceaptha ag roinnt Ballstát atá freagrach as an bhfrithchiníochas agus comhordaitheoirí atá ag comhrac an fhuatha agus an fhrithsheimíteachais fhrith-Mhoslamaigh chun a dtiomantas agus a gcuntasacht náisiúnta a neartú a thuilleadh. Molann an Coimisiún do na Ballstáit uile cur chuige comhchosúil a leanúint.

Tacú le tionscnaimh frithchiníochais agus frith-idirdhealaithe

Tá an Coimisiún tiomanta do thacaíocht a thabhairt do ESSanna, do ghníomhaíochas an phobail agus d'abhcóideacht in aghaidh an chiníochais, go háirithe ós rud é go bhfuil a gcistiú á laghdú níos mó agus níos mó⁵⁰. Déantar é sin go príomha tríd an [gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna](#). Tugtar aghaidh freisin ar chomhionannas agus ar

⁴⁵ Tuarascálacha 2023-2025 ó mhisin bhreathnóireachta toghcháin [Misin Bhreathnóireachta Toghcháin an Aontais | SEGS](#)

⁴⁶ [Preaseisiúint — Cruinniú Comhordúcháin maidir leis an bhfuath frith-Mhoslamach a chomhrac | An Coimisiún Eorpach](#)

⁴⁷ Foghrúpa den [Ghrúpa Ardleibhéil um neamh-idirdhealú, comhionannas, éagsúlacht](#) agus [grúpa ardleibhéil um chomhrac na fuathchainte agus na fuathchoireachta](#).

⁴⁸ Amhail na [treoirphrionsabail choiteanna le haghaidh pleananna gníomhaíochta náisiúnta in aghaidh an chiníochais agus an idirdhealaithe chiníoch](#)

⁴⁹ [Treoirphrionsabail choiteanna maidir le Pleananna Gníomhaíochta Náisiúnta i gcoinne an Chiníochais a Fhorbairt](#)

⁵⁰ [Lárionad Beartais na hEorpa 2025: Spás sibhialta na hEorpa a dhaingniú; FRA 2024: Achoimre ar phríomhthorthaí ó chomhairliúchán FRA leis an spás sibhialta lena gcumhdaítear 2024; Sochái Sibhialta na hEorpa: Rannchuidiú le Tuarascáil Bhliantúil 2025 maidir leis an Smacht Reachta](#)

neamh-idirdhealú sa togra ón gCoimisiún le haghaidh an chéad [Chreata Airgeadais Ilbhliantúil eile](#) 2028-2034. Mar chuid den chlár nua AgoraEU, tá buiséad EUR 3.6 billiún molta ag an gCoimisiún don tsraith ‘Daonlathas, Saoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna’ (DSCCL+), buiséad atá níos mó ná dúbailt bhuiséad an chláir um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna.

Fíoraíonn an Coimisiún go n-urramaíonn tairbhíthe chistiú an Aontais luachanna an Aontais i gcur chun feidhme na dtionscadal a mhaoinítear le buiséad an Aontais, i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais. Déanann an Coimisiún dianseiceálacha sula ndámhtar deontais. Déantar na rialacha sin a fhorfheidhmiú tríd an gCóras Luathbhraite agus Eisiaimh. Leanfaidh an Coimisiún de bheith ag fiosrú an bhealaigh is fearr chun leas iomlán a bhaint as an mbosca uirlisí, lena n-áirítear tráth a bhíonn tairbhíthe féideartha á roghnú aige.

Agus cistiú ón Aontas á dheonú aige, leanfaidh an Coimisiún de bheith ag áirithiú go gcomhlíonfaidh na Ballstáit na [Coinníollacha Cumasúcháin Cothrománacha](#) maidir le cur chun feidhme agus cur i bhfeidhm éifeachtach na Cairte um Chearta Bunúsacha, mar a rialaítear le [Rialachán na bhForálacha Coiteanna](#). Ní mór sásraí éifeachtacha a bheith i bhfeidhm ag na Ballstáit chun a chinntiú go n-urramófar na cearta bunúsacha a chumhdaítear sa Chairt i gcur chun feidhme chláir an Bheartais Chomhtháthaithe.

Faoi gcéad Chreat Airgeadais Ilbhliantúil eile 2028-2034, molann an Coimisiún go ndéanfaí coimircí láidre a ionchorprú sna [Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí](#) chun comhlíonadh an Smachta Reachta agus cur i bhfeidhm éifeachtach Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh a chinntiú. Beidh ar na Ballstáit agus ar an gCoimisiún bearta iomchuí a dhéanamh chun aon idirdhealú atá bunaithe ar thionscnamh ciníoch nó eitneach a chosc le linn ullmhú, chur chun feidhme, fhaireachán, thuairisciú agus mheastóireacht na bPleananna.

Déanfaidh an Coimisiún an méid seo a leanas:

- Fóram Frithchiníochais na Sochaí Sibhialta a athnuachan agus clár oibre bliantúil a fhorbairt chun a chuid gníomhaíochtaí a threorú;
- ceardlanna a eagrú leis na Ballstáit chun tacú le hiarrachtaí náisiúnta chun dul i ngleic leis an gciníochas ar an leibhéal náisiúnta/réigiúnach;
- sainordú an tsainghrúpa maidir le cur chun feidhme náisiúnta Phlean Gníomhaíochta an Aontais maidir le Frithchiníochas a thabhairt cothrom le dáta agus a neartú, agus cuireadh a thabhairt do thíortha is iarrthóirí ar bhallraíocht san Aontas a bheith rannpháirteach;
- bunú cruinniú comhcheime idirnáisiúnta a ullmhú chun an comhar leis na Náisiúin Aontaithe, le Comhairle na hEorpa agus le comhlachtaí iltaobhacha eile a dhoimhniú;
- tacaíocht a chur ar fáil trí ionstraimí caiteachais ábhartha de chuid an Aontais chun tacú le tionscadail agus le heagraíochtaí a dhéanann an ciníochas agus an t-idirdhealú ciníoch a chomhrac.

Moltar do na Ballstáit an méid seo a leanas a dhéanamh:

- pleananna gníomhaíochta náisiúnta in aghaidh an chiníochais a fhorbairt agus comhordaitheoirí náisiúnta frithchiníochais a cheapadh;
- tacú le pleananna gníomhaíochta áitiúla maidir le frithchiníochas a fhorbairt i réigiúin, i gcathracha, i scoileanna agus in ionaid phobail.

CAIBIDIL V – DEA-SHAMPLA A THABHAIRT

Tá sé ríthábhachtach an éagsúlacht agus an cuimsiú a chur chun cinn chun ionad oibre cothrom éifeachtach a áirithiú, agus chun tallann a mhealladh. Nuair a bhraitheann baill foirne go bhfuil ionadaíocht acu ar gach leibhéal, lena n-áirítear i bpoist cheannaireachta, neartaíonn sé a muintearas agus a muinín. Tá an Coimisiún tiomanta i gcónaí seasamh le beartas neamhfhulaingthe i leith gach cineál iompraíochta idirdhealaithí.

An éagsúlacht a chur chun cinn san earcaíocht sa Choimisiún Eorpach

Ba cheart éagsúlacht eitneach, chultúrtha agus teanga na hEorpa a léiriú in institiúidí an Aontais. Ina straitéis [Acmhainní Daonna \(HR\)](#), gheall an Coimisiún ‘dea-shampla a thabhairt maidir le cuimsitheacht agus éagsúlacht’⁵¹ chun éagsúlacht shochar na hEorpa a léiriú ar bhealach níos fearr. Ag tógáil ar thorthaí an [tsuirbhé ar éagsúlacht, cuimsiú agus meas san ionad oibre](#), leis an [bPlean Gníomhaíochta um Éagsúlacht agus Cuimsiú san ionad oibre \(2023-2024\)](#) soláthraíodh an creat chun gealltanais na straitéise a bhaint amach, le gníomhaíochtaí spriocdhírthe le haghaidh cur chuige neamhfhulaingthe i leith aon chineál idirdhealaithí, lena n-áirítear ar fhoras an tionscnaimh chiníoch nó eitnigh. In 2025, rinneadh an tsuirbhé arís agus tacóidh torthaí an tsuirbhé **le Plean Gníomhaíochta nuashonraithe chun an éagsúlacht a mhéadú trí ghníomhaíochtaí for-rochtana agus trí threoirlínte earcaíochta athbhreithnithe.**

Is é is aidhm do straitéisí earcaíochta spriocdhírthe infheictheacht agus inrochtaineacht ghairmeacha an Aontais a mhéadú do ghrúpaí faoi ghannionadaíocht. Tá straitéisí for-rochtana spriocdhírthe curtha chun feidhme ag an [Oifig Eorpach um Roghnú Foirne \(EPSO\)](#) **chun iarrthóirí ó gach cúlra eitneach a mhealladh, mar shampla trí aontaí éagsúlachta, nó trí chomhpháirtíochtaí leis an tsochar shibhialta agus le heagraíochtaí pobail.** Bailíodh sonraí maidir leis an éagsúlacht trí shuirbhéanna anaithnide agus deonacha ar iar-iarrthóirí ar chomórtais EPSO chun aon saincheist a shainaithint agus chun dul i ngleic léi, ar saincheisteanna iad a laghdaíonn éagsúlacht an lín iarrthóirí.

Maidir leis an **gClár Oiliúna ‘an leabhar gorm’**, tá straitéis shonrach éagsúlachta agus cuimsithe curtha i bhfeidhm ag an gCoimisiún, trí ábhair fógraíochta spriocdhírthe chun éagsúlacht na n-iarrthóirí a mhéadú (ar na meáin shóisialta, mar shampla). Ina theannta sin, tá athbhreithniú á dhéanamh ag an gCoimisiún ar an gCinneadh maidir leis na rialacha lena rialaítear an scéim tréimhsí oiliúna, agus tá sé ag smaoineamh ar an tréimhse oiliúna a oscailt d’iarrthóirí a chríochnaigh an gairmoideachas agus an ghairmoiliúint, agus roinnt gníomhaíochtaí dearfacha a chur chun feidhme do ghrúpaí faoi ghannionadaíocht.

Chun tacú le ceapadh beartas atá bunaithe ar fhianaise, maidir lena acmhainní daonna féin freisin, **leanfaidh an Coimisiún de sonraí comhionannais a bhailiú san ionad oibre** ar bhonn deonach, anaithnidithe agus atá comhlíontach le cearta bunúsacha.

Fothú acmhainneachta a fheabhsú

Leanann an Coimisiún de chlár oiliúna, mheantóireachta agus chóitseála a chur ar fáil agus a spreagadh dá fhoireann uile, bainisteoirí san áireamh. Comhlánaítear oiliúint maidir le claontacht neamh-chomhfhiosach agus iompraíocht eiticiúil le modúil maidir le claontacht chiníoch agus miocrachasán. Is é is aidhm do na tionscnaimh sin feasacht a fheabhsú, iompraíochtaí idirdhealaitheacha a laghdú, agus cumas an Choimisiúin aghaidh a thabhairt ar an gcinióchas a neartú.

⁵¹ [Éagsúlacht agus cuimsiú - An Coimisiún Eorpach](#),

Mar chuid dá iarrachtaí, nuashonraigh an Coimisiún a [chreat frithchiaptha](#) chun aghaidh níos fearr a thabhairt ar gach cineál idirdhealaithe san ionad oibre, is infheidhme maidir le ciapadh a bhaineann leis an gciníochas nó aon iompraíocht mhíchúí eile.. **Cuireann seirbhísí tacaíochta, lena n-áirítear Seirbhísí Idirghabhála agus Comhairleoireachta, an Príomhchomhairleoir Iontaoibhe agus líonra comhairleoirí iontaoibhe treoir agus cúnamh ar fáil do bhaill foirne a ndéanann an t-idirdhealú difear dóibh.** Chun éifeachtacht an chreata frithchiaptha a fhorfheidhmiú, láimhseálann an Oifig Imscrúdaithe agus Araíonachta cásanna idirdhealaithe chiníoch nó ciaptha chiníoch freisin.

Déanfaidh an Coimisiún an méid seo a leanas:

- an Plean Gníomhaíochta um Éagsúlacht agus Cuimsiú san ionad oibre a thabhairt cothrom le dáta in 2026;
- oiliúint, meantóireacht agus cóitseáil spriocdhírithe maidir le comhionannas a thairiscint dá fhoireann uile agus iad a spreagadh;
- timpeallacht oibre atá saor ó idirdhealú a chinntiú agus a straitéis chiaptha neamhfhulaingthe a chur chun feidhme go dian;
- leanúint de straitéisí for-rochtana spriocdhírithe a chur chun feidhme chun iarrthóirí ó gach cúlra eitneach a mhealladh;
- sonraí comhionannais a bhailiú, lena n-áirítear trí shuirbhéanna chun faireachán a dhéanamh ar éagsúlacht foirne agus ar a dtaithe san ionad oibre.

Moltar do na Ballstáit an méid seo a leanas a dhéanamh

- beartais chiaptha neamhfhulaingthe a chur chun feidhme don earnáil phoiblí;
- cúrsa oiliúna frithchlaontachta agus éagsúlachta a thairiscint go córasach do gach seirbhíseach poiblí.

CONCLUÍD

Is céim chinntitheach í an Straitéis seo i dtreo fíor-Aontas an Chomhionannais inar féidir le gach duine maireachtáil, a bheith i gceannas, agus a bheith faoi bhláth gan a bheith nochta don chiníochas, biodh ciníochas frithdhubh, frithghiofógachas, frithsheimíteachas, ciníochas frith-Áiseach nó fuath frith-Mhoslamach i gceist. Leis an Straitéis, cuirtear creat cuimsitheach ar fáil chun gach cineál ciníochais, ciníochais idirphearsanta agus struchtúraigh, idirdhealaithe chiníoch, cionta fuatha agus foréigin a chomhrac agus cuirtear bearta coincreíteacha chun cinn atá le cur chun feidhme ar an leibhéal Eorpach, ar an leibhéal náisiúnta agus ar an leibhéal áitiúil.

Agus an Straitéis Frithchiníochais seo á cur i láthair ag an gCoimisiún, geallann sé an ciníochas a chomhrac ar bhealach iomlánaíoch, tríd an bhfrithchiníochas a phríomhshruthú ar fud bheartais an Aontais agus trí dhul i dteagmháil go rialta le páirtithe leasmhara. Chun dul chun cinn a bhaint amach, tá gá le hiarracht aontaithe ar gach leibhéal. Ní mór d'institiúidí agus gníomhaireachtaí Eorpacha, do na Ballstáit, d'údaráis réigiúnacha agus áitiúla, do chomhlachtaí comhionannais, don earnáil phríobháideach agus don tsochaí shibhialta a bheith rannpháirteach go gníomhach agus gníomhaíocht choincreíteach a dhéanamh.

Téann an ciníochas i gcoinne na luachanna bunúsacha ar a bhfuil an tAontas bunaithe, agus déanann sé dochar dá chomhtháthú socheacnamaíoch. Trína chinntiú go mbeidh rochtain chomhionann ag gach duine aonair, gan beann ar a gcúlra, ar chomhionannas deiseanna san oideachas, san fhostaíocht agus sa rannpháirtíocht shóisialta, baineann an tAontas an leas is

fearr is féidir as acmhainneacht gach duine. Cothaíonn timpeallachtaí éagsúla agus cuimsitheacha nuálaíocht, cruthaitheacht agus réiteach fadhbanna, rudaí atá ríthábhachtach don fhás eacnamaíoch. Ina theannta sin, trí chomhionannas a chur chun cinn agus ciníochas a chomhrac, cuidítear le hinfheistíochtaí agus tallann a mhealladh, rud a fheabhsaíonn cumas an Aontais dul san iomaíocht i margadh domhanda atá ag éirí níos idirnasctha agus níos éagsúla.

Iarrann an Coimisiún ar Pharlaimint na hEorpa agus ar an gComhairle tacú le cur chun feidhme na Straitéise seo. Ina theannta sin, iarrann an Coimisiún ar Choiste Eorpach na Réigiún agus ar Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa údaráis áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus an tsochaí shibhialta a thabhairt le chéile chun plé a dhéanamh ar conas an comhrac i gcoinne an chiníochais a chur chun cinn.

Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme na mbeart a chuirtear i láthair sa Straitéis seo agus tuairisceoidh sé ag an meántéarma.